



63

EL - MUNAFIKUN / LICEMJERI
OBJAVLJENA U MEDINI, IMA 11 AJETA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذْ جَاءَكَ الْمُتُفِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ
 لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ النَّافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ
 جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ
 بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذْ
 رَأَيْنَهُمْ تَعْجَبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ
 مُسْتَسَدَّةٌ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَتَلَهُمُ
 اللَّهُ أَنْى يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

"Kad ti licemjeri dolaze, oni govore: 'Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov poslanik!', i Allah zna da si ti, zaista, Njegov poslanik, a Allah tvrdi i da su licemjeri pravi lašci."/1/"Oni su svoje zakletve štitom uzeli, pa od Allahova puta odvraćaju. Ružno je, doista, kako postupaju."/2/"To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su im srca zapečaćena, pa ne shvaćaju."/3/"Kad ih pogledaš, njihov te izgled ushićuje; a kad progovore, ti slušaš riječi njihove - međutim, oni su kao šuplji naslonjeni balvani, i misle da je svaki povik protiv njih. Oni su pravi neprijatelji, pa ih se pričuvaj! Allah ih ubio kuda se odmeću!"/4/

Uzvišeni kazuje da se licemjeri izjašnjavaju kao muslimani kada dođu Vjerovjesniku, s.a.v.s.; međutim, njihovo je unutarnje uvjerenje potpuno suprotno. Zbog toga Allah, dž.š., kaže:

"Kad ti licemjeri dolaze oni govore: 'Mi tvrdimo da si ti, zaista, Allahov poslanik'", tj. kada te susretnu to manifestiraju, ali, uistinu, nisu takvi. Zato im se Allah, dž.š., suprotstavlja rečenicom u kojoj pojašnjava da je Muhammed, a.s., zbilja, Njegov poslanik:

"A Allah zna da si ti, zaista, Njegov poslanik", a potom nastavlja:

"i Allah tvrdi da su licemjeri pravi lašci", jer oni istinski ne vjeruju u ono što govore i zbog toga ih Allah, dž.š., proglašava lašcima

"Oni su svoje zakletve štitom uzeli, pa od Allahova puta odvraćaju", tj. štite se od ljudi lažnim zakletvama kojim potvrđuju istinitost onoga što govore i na taj način oni obmanjuju one koji ne poznaju njihovo stvarno stanje pa vjeruju da su muslimani. Ukoliko bi ih muslimani slijedili u njihovom praktičnom životu i smatrali istinitim ono što izjavljuju, time bi oni prouzročili veliku štetu muslimanima i islamu. Stoga Uzvišeni kaže:

"Pa od Allahova puta odvraćaju. Ružno je, doista, kako postupaju."

"To je zato što su vjernici bili, pa nevjernici postali, i onda su i srca zapečaćena, pa ne shvaćaju", tj. formirali su se kao licemjeri zbog povratka iz vjerovanja u nevjerstvo¹ i što su pravi put zanijekali i zamijenili stranputicom, pa je Allah zapečatio srca njihova i oni ne shvaćaju, tj do njihovih srca ne može doprijeti uputa, niti bilo kakvo dobro, stoga oni ne shvaćaju, niti mogu biti upućeni.

"Kad ih pogledaš, njihov te izgled ushićuje; a kad progovore, ti slušaš riječi njihove", tj.

njihova pojava te oduševljava, a jezici su im elokventni. Slušatelj s pažnjom prati njihov govor zbog slatkoriječivosti koju posjeduju. Usprkos svemu tome oni su krajnje preplašeni i strašljivi. U vezi s ovim Uzvišeni kaže: **"I misle da je svaki povik protiv njih",** tj. kada god dođe pojava, iz svoga straha misle da je spuštена zbog njih, kao što Allah, dž.š., reče:

"...ne želeći da vam pomognu. A kad zavlada strah, vidiš ih kako gledaju u tebe kolutajući svojim očima kao pred smrt onesviješćeni; čim strah mine, oni vas psuju svojim oštrim jezicima." (33:19) Zbog svega navedenog Uzvišeni ističe:

"Oni su pravi neprijatelji, pa ih se pričuvaj!

Allah ih ubio, kuda se odmeću", tj. kako Uputi leđa okreću radi zablude. Imam Ahmed prenosi od Ebu-Hurejrea, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: (443) "Licemjeri imaju prepoznatljive osobine:

- kada pozdravljaju - proklinju,
- otimačinom se hrane,
- od plijena najviše vole ono što su utajili,
- džamije izbjegavaju,
- namaz obavljaju na isteku njegova vremena,

oholeći se, nenaviknuti, niti se žele naviknuti na ispravno obavljanje, noću su poput crvotočnih stabala, a danju izuzetno bučni."

⁺ Objavljena nakon sure "El-Hadždz".

¹To je tako jer nagrada zavisi od djelovanja.

وَأَذِيقِلْ لَهُمُ تَعَالَوًا يَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ
 لَوِزُّوا وَسِهْمُهُمْ وَإِنِّي لَأُبْدِيهِمْ وَإِنِّي لَأَكْفُرُ
 عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفِرُ لَهُمْ أَمْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ لَنُغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
 لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ① هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ
 رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَيَلَّهِ خِزَابُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ
 الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ② يَقُولُونَ لِنَبِيِّنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرَجَنَّ
 الْأَعْرَابُ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ
 لَا يَعْلَمُونَ ③

"A kad im se rekne: 'Dodite, Allahov Poslanik će moliti da vam se oprostí?', oni glavama svojim tresu i vidiš ih kako nadmeno odbijaju." /5/ "Isto im je - molio ti oprosta za njih ili ne molio, Allah im, zaista, neće oprostiti. Allah, doista, narodu nevjerničkom neće na pravi put ukazati." /6/ "Oni govore: 'Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahova Poslanika, da bi ga napustili!' A blaga nebesa i Zemlje Allahova su, ali licemjeri neće da shvate." /7/ "Oni govore: 'Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg!' A snaga je u Allaha i u Poslanika Njegova i u vjernika, ali licemjeri neće da znaju." /8/

Allah, dž.š., saopćava o licemjerima:

"A kad im se rekne: Dodite, Allahov će Poslanik moliti da vam se oprostí - oni glavama svojim tresu", tj. oni odbijaju i iz oholosti se suprotstavljaju onome što im se govori i na to s prezirom gledaju. S tim u vezi, Uzvišeni kaže:

"I vidiš ih kako nadmeno odbijaju"; za takav postupak Allah, dž.š., nagrađuje ih na sljedeći način:

"Isto im je - molio ti oprosta za njih ili ne molio, Allah im, zaista, neće oprostiti: Allah, doista, narodu nevjerničkom neće na pravi put ukazati", kao što Allah, dž.š., ističe u suri "Et-Tevbe" (To je već komentirano i u tom su kontekstu navedeni brojni hadisi).² Mnogi islamski znanstvenici prve generacije smatraju da su gornje riječi objavljene zbog Abdullaha ibn Ubejja ibn Selula, kao što ćemo to, ako Allah da, uskoro detaljnije objasniti. U Allaha se pouzdamo i na Njega se oslanjamo. Muhammed ibn Ishak u svom djelu "Es- Siri" kazuje: "Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., vratio u Medinu sa Uhuda, a Abdullah ibn Ubejj ibn Selul, kako mu je prenio Ibn - Šihab ez-Zuhri, imao je posebno mjesto na kojem bi stajao svakog petka i koje nije umanivalo njegov

ugled niti ugled njegova plemena, a sam je bio vrlo utjecajna ličnost. Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., petkom sjeo, htio da održi ljudima hutbu, on bi ustao i rekao: 'Ljudi, ovo je među vama Allahov Poslanik, s.a.v.s., Allah, dž.š., vam je njime počast ukazao i ojačao vas. Zato ga potpomažite i dajte mu podršku, slušajte ga i pokorni mu budite', potom bi sjeo i tako je prakticirao sve dok nije prije Bitke na Uhudu učinio što je učinio - dok nije vratio trećinu vojske u grad - i tada je ustao da po ustaljenoj praksi kaže uobičajno. Međutim, muslimani ga sa različitih strana uhvatiše za odjeću rekavši: 'Sjedi, Allahov neprijatelju, ti toga nisi dostojan poslije onoga što si učinio.' On pođe prema izlazu prekoračavajući preko ljudi i stalno ponavljajući: 'Tako mi Allaha, kao da sam rekao nešto čudno time što sam učvršćivao njegovu poziciju.' Neke ga ensarije sretoše na vratima džamije, pa ga upitaše: 'Teško tebi, šta je s tobom?' On reče: 'Ja sam učvršćivao poziciju Allahova Poslanika, a njegovi ashabi nasrnuše na mene i izgrdiše me.' Ensarije ga posavjetovaše: 'Teško tebi, vrati se! Allahov će Poslanik tražiti oprosta za tvoje grijeha', a on reče: 'Allaha mi, ne treba mi da mi on traži oprosta.'" Katade i Es-Sudi kažu: "Ovaj je ajet objavljen zbog Abdullaha ibn Ubejja.

Jedan mladić, njegov rođak je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa mu je ispričao o Abdullahu i vrlo opasnim stvarima koje čini. Allahov Poslanik, s.a.v.s., pozvao ga je sebi, a Abdullah se zakune i odrekne se svega spomenutog. Ensarije se okomiše na tog mladića, počеше ga prekoravati i bojkotirati, a onda Allah, dž.š., objavi o Abdullahu ono što ste čuli. Allahovom neprijatelju tada neko reče: 'A da odeš do Allahovog Poslanika, s.a.v.s.', te on poče glavom nijekati, tj. 'nisam voljan to učiniti.'"

Hafiz Ebu-Bekr el-Bejhki prenosi od Džabira b. Abdullaha da je rekao: (444) "Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jednom ratnom pohodu kada jedan muhadžir udari ensariju, pa ensarija zavika: 'Ensarije!' Muhadžir zovnu: 'Muhadžiri!' Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada jasno obznani: 'Kakvi su to džahilijetski povici? Klonite se, jer šire ogavan smrad.'" Abdullah ibn Ubejj ibn Selul kaže: "Već su ih počeli prakticirati, a Allaha mi, ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači iz nje istjerati slabijeg", Džabir iznosi podatak da su u trenutku kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao u Medinu, ensarije bile brojnije od muhadžira, zatim su se muhadžiri nakon toga namnožili i postali brojniji. Omer je, r.a, nakon gornjih Selulovih riječi, rekao: "Pusti me da ubijem ovog licemjera, a Vjerovjesnik mu, s.a.v.s., reče: 'Ostavi ga, počet će pričati da Muhammed ubija svoje ashabe.'" (Ahmed, El-Buhari i Muslim u sličnoj verziji)

Imam Ahmed prenosi od Zejda ibn Evkama da je rekao: (445) "Bio sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u vojnom pohodu na Tebuk kada je Abdullah ibn Ubejj rekao: 'Ako se vratimo u Medinu, iz nje će sigurno jači istjerati slabijeg', pa sam otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i to mu prenio, a on reče: 'Abdullah ibn Ubejj kune se da on ništa od toga nije

² Vidi 80-84. ajet sure "Et-Tevbe", tom III ovog sažetka

rekao', pa me je moj narod počeo prekoravati govoreći mi: 'Šta si želio ovim?' Otišao sam i zaspao potišten i tužan, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., posla po mene i reče mi: 'Allah je objavio opravdanje tebi i dokaz da si istinu govorio', i bio je objavljen ajet:

"Oni govore: Ne udjeljujte ništa onima koji su uz Allahaova Poslanika, da bi ga napustili"

- do riječi: **"Ako se vratimo u Medinu, sigurno će jači istjerati iz nje slabijeg."** (El-Buhari, Et-Tirmizi, En-Nesai) Muhammed ibn Isak ibn Jesar kazuje da mu je prenio Asim ibn Omer ibn Katade: (446) "da je Abdullah ibn Abdullah ibn Ubej, kada je čuo šta je njegov otac uradio, došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao mu: 'Allahov Poslaniče, saznao sam da želiš ubiti Abdullaha b. Ubeja zbog onoga što si čuo o njemu, pa ako to namjeravaš učiniti, naredi to meni, ja ću ti donijeti njegovu glavu; a tako mi Allaha, cijelo pleme Hazredž zna da u njemu nije bilo nikoga ko je poslušniji bio svome ocu od mene. Plašim se da ćeš nekom drugom narediti da ga ubije, te taj to i učini, a meni moja duša ne dopusti da gledamubicu Abdullaha b. Ubeja kako slobodno hoda među ljudima i ja ga ubijem. Pa tako ubijem pravovjernog zbog nevjernika i time zaslužim džehenemsku kaznu.' Allahov mu Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ne, nego ti budi ljubazan prema svome ocu i ljepo se ophodi prema njemu što je ostao sa nama.'" Ikrima, Ibn-Zejd i drugi navode (447) da je ovaj Abdullah ibn Abdullah stao na ulazu u Medinu kada su se ljudi vraćali u grad i isukao svoju sablju, pa su ljudi prolazili pokraj njega, a kad dođe njegov otac Abdullah ibn Ubejj, sin mu reče: 'Natrag!' Pa mu on reče: 'Šta ti je, bolan bio?!' 'Allaha mi, nećeš ovuda proći dok ti to ne dozvoli Allahov Poslanik, s.a.v.s., jer on je od jakih, a ti si od slabih.' Kada Allahov Poslanik, s.a.v.s., naiđe, a on je išao na začelju vojske, Abdullah b. Ubejj mu se požali na svoga sina, a sin reče: 'Allaha mi, Allaha mi, Allahov Poslaniče, on neće ući u Medinu dok mu to ti ne dozvoliš.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada mu dozvoli, a sin ocu reče: 'Pošto ti je dozvolio Allahov Poslanik, s.a.v.s., sada možeš proći!'"

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلَهِكُمْ ءَمْوَالُكُمْ وَلَا ءَوْلَادُكُمْ
عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنفِقُوا
مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقْتُ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَن يُؤَخِّرَ اللَّهُ
نَفْسًا إِذْ جَاءَ أَجَالُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

"O vjernici, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave od sjećanja na Allaha. A oni koji to učine, bit će izgubljeni." /9/ "I od onoga čime vas Mi opskrbljujemo udjeljujte prije nego nekom od vas smrt dođe, pa da onda rekne: 'Gospodaru moj, da me još samo kratko

vrijeme zadržiš, pa da milostinju udjeljujem i da dobar budem!" /10/ "Allah sigurno neće ostaviti u životu nikoga kome smrtni čas njegov dođe; a Allah dobro zna ono što vi radite." /11/

Allah, dž.š., naređuje Svojim pravovjernim robovima da Ga se mnogo sjećaju, a istovremeno im zabranjuje da ih od toga odvrate njihova imovina i potomstvo. Ko ne bude obraćao pažnju na ovu naredbu i zabranu sam će sebe upropastiti na Sudnjem danu, a zatim ih podstiče na trošenje imetka na Njegovu putu. Uzvišeni kaže:

"I od onoga čime vas Mi opskrbljujemo udjeljujte prije nego nekom od vas smrt dodje, pa da onda rekne: 'Gospodaru moj, da me još samo kratko vrijeme zadržiš pa da milostinju udjeljujem i da dobar budem!" Svaki će se rasipnik kajati na samrti i cijelo vrijeme tražit će, pa makar jedan čas, života više da bi nadoknadio ono što ga je mimoišlo; međutim, to su puste želje, a kako li će tek nevjernici?! O tome Uzvišeni kaže:

"Ti opominji ljude danom kada će im kazna doći, kad će oni koji su se ogriješili prema sebi - govoriti: 'Gospodaru naš, ostavi nas još samo kratko vrijeme, odazvat ćemo se pozivu Tvome i slijedit ćemo poslanike! a zar se prije niste zaklinjali da nećete na onaj svijet?" (14:44)

"Kad nekom od njih smrt dođe, on uzvikne: 'Gospodaru moj, povрати me da uradim kakvo dobro u onome što sam ostavio 'Nikada!' To su riječi koje će on uzalud govoriti - pred njima će prepreka biti sve do dana kada će oživljeni biti." (23:99-100)

"Allah sigurno neće ostaviti u životu nikoga kome smrtni čas njegov dođe; a Allah dobro zna ono što vi radite", tj. nikome se neće produžiti vijek njegova življenja nakon njegova isteka.

"A Allah dobro zna ono što vi radite", tj. savršeno dobro zna i obaviješten je o tome ko je iskren u svojim izjavama i traženju odgode, a ko bi se, kada bi bio vraćen u život, vratio činjenju grijeha koje je i ranije prakticirao.

**Kraj sažetka komentara
sure El-Munafikun,
a Allahu pripada hvala i dobročinstvo.
On zaštićuje i upućuje.**